

זיכרון לוקח אותך לאן
שחוקק...

אליעזר בן יהודה מחיה השפה העברית במאמרו הפוליטי הראשון טען שתקומת עם ישראל תהיה בארץ ישראל ובשפה העברית, משום שאין לאום ללא שפה משותפת. לפני שאפשר לאחד כוחות לבנייה צריך שפה משותפת השייכת לכולם. בעם ישראל היא גם שפתנו מתחילת ההיסטוריה

ר' ישראל מרדכי כתב את ספרו על שמירת הלשון "הפך חיים" ששנים בלבד לפני המאמר שהתחיל להנעי את חידוש השפה ע"י אליעזר בן יהודה. ההיסטוריה התגלגלה כך שקודם החפץ חיים הכין את הקרקע המוסרית לתחיית השפה העברית החדשה.

כחלק מהניסיון לבנות חברה צודקת במדינה ישנם הרבה חילוקי דעות. כל צד רוצה להראות את היופי והאמת שיש בתפיסת עולמו ומפיץ אותה בכל מקום אפשרי: עיתונות, אינטרנט, רדיו ומעל במות שונות דוגמת בית המשפט והכנסת. לעתים הלהט והרצון לתקון של הדוברים מטשטש אצלם את גבולות המוסר והם נכנסים לפינות בעייתיות-האשמות כלפי הצד השני, תקיפה אישית שאינה שייכת לגוף הדיון, ואף דיבור רדוד ומלוכלך. הקטע שלמדנו מראה לנו עד כמה צריכים אנו לזכור את הבסיס האנושי הרגיל שלנו לפני שמתחילים לדבר רעיונות גדולים ואפילו אם צריך להתאמץ קצת בשביל זה... וכמו שראינו בסופורים אצלנו דווקא האנשים הגדולים-המנהיגים והחכמים, נדרשים לכך יותר מאחרים.

איך בא לידי ביטוי
זיכרון אצלנו נקי
בסניף של מסכים?

רגע, חבנים

סיכומי חבנים

המשנה הראשונה של מסכת פסחים מדברת על בדיקת חמץ ואומרת שאור לי"ד בניסן בודקים את החמץ. מנסה הגמרא להבין לאיזה זמן ביום בדיקת מתכוננים כשאוחרים "אור ל...". מסיקה הגמרא שמדובר בלילה של י"ד ולא בבוקר כמו שהיה אפשר להבין שאור שייך ליום ולא ללילה. אם כך מדוע לא אמרו פשוט "ליל י"ד בודקים את החמץ"? כדי לדבר בלשון מעולה. כלומר, אם אפשר לומר את העניין במילים יותר חיוביות והמובן שלו יישאר עדיף לעשות זאת אע"פ שזה ידרוש מעט העמקה של הלומד. ומראה הגמרא שהתנא שאמר את המשנה הולך בדרך פסוקי התורה. התורה נמנעה מלומר מילים פחות טובות אע"פ שזה יצור אריכות מסוימת. בדרך הזאת מביאים האמוראים כמה פסוקים כאלה כשבכל אחד האריכות אפילו יותר גדולה. בבית מדרשו של ר' ישמעאל הראו שלא מדובר רק כשמדברים בדברי תורה אלא אפילו בענייני חול צריך לשמור על הדיבור.

בהמשך ישנם 3 סיפורים המראים שלשון נקיה היא תוצאה של נפש טובה וכן להיפך. בראשון מסופר על רב ששניים מתלמידיו היו עייפים. אחד מהם תיאר את עצמו כחזיר עיף והשני בחר לומר שהוא כגדי עיף ומאז לא דיבר רב עם אותו אחד שבחר דווקא חיה מאוסה לתיאורו. הסיפור השני הוא על שני תלמידים שהאחד מצא דרך לשאול את שאלתו כך שישמור על פה נקי ורבו אמר עליו שאפשר לראות בו שיהיה רב גדול בישראל וכן היה. המקרה השלישי הוא על כהן שכדי לתאר את הכמות המועטה שקיבל בחלוקת לחם הפנים (הלחם שהיה על השולחן בבית המקדש היה מחולק פעם בשבוע למשמרת הכהנים שעבדה בו) אמר שקיבל כ"זנב הלטאה" ובגלל דיבורו המלוכלך בדקו אחריו וראו שיש במעשיו פסול שאינו מתיר לו להיות כהן. בשלושת הסיפורים המכנה המשותף הוא שאפילו שהמילים לא היו גסות אלא רק פחות טובות מי שנמנע מהם העיד בכך על עצמו שהוא אדם גדול.

3א. אכ פסח "למלא" פירות כר
לשיטת מלך? מהי זה נחמה
"בסדר" ומהי לא? וכשזכור
באש"י זיכרון... באחזקת?..
מה ההבדל?

פיסנה "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר"

תא שפיע דתני דבי שפואל: לילי ארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, אלפא: אור אורתא הוא! - אלפא: בין רב הונא ובין רב יהודה, דכילי אלפא: אור אורתא הוא, ולא פליגי, עד כי אתריה ועד כי אתריה, באתריה דרב הונא קרו נגהי, ובאתריה דרב יהודה קרו לילי.

ותנא דידן פאי טעפא לא קתני לילי? - לישנא פעליא הוא דנקט, וכדרכי יהושע בן לוי, דאפר רבי יהושע בן לוי: לעולם אל יוציא אדם דבר פגונה מפיו, יהיה עקם הכתוב שפונה אותיות ולא הוציא דבר פגונה מפיו, שנאמר (בראשית זח), פן הבהפה אתה ופן הבהפה אשר איננה טהרה, רב פפא אפר: תישע שנאמר (דברים כג) כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור עקרה לילה, רבינא אפר: עשר, וי"ו דטהור, רב אחא בר יעקב אפר: שיש עשרה, שנאמר (שמואל א כ) כי אפר עקרה הוא בלתי טהור הוא כי לא טהור, תניא דבי רבי ישעיה: לעולם יספר אדם בלשון נקיה, יהיה בך קראו פרכב ובאשה קראו פוישב ואומר: (איוב טו) ותבחר לשון ערונים ואומר (איוב לג) ודעת יספתי ברור עללו, פאי ואומר? - וכי תיפא: הני פילי - בדאורייתא, אבל בדרבנן לא - תא שפיע: ואומר ותבחר לשון ערונים, וכי תיפא: הני פילי - בדרבנן, אבל בפילי דעלפא - לא, ואומר ודעת יספתי ברור עללו, ובאשה לא כתוב בה פרכב? והכתיב (בראשית כד) ותקם רבקה ונערתיה ותרכבנה על הגפלים! - התם פישום ביעתותא דגפלים אורחא היא, והכתיב (שמות ד) ויקח פשה את אשתו ואת בניו וירכבם על החפץ! - התם פישום בניו אורחא הוא, והכתיב: (שמואל א' כ"ה) והיא רכבת על החפץ! - התם פישום ביעתותא דליליא - אורחא הוא, ואיבעית איפא: פישום ביעתותא דליליא - ליכא, פישום ביעתותא דדוד - איכא, ואיבעית איפא: ביעתותא דדוד נמי ליכא, פישום ביעתותא דהר איכא, - ובאורייתא פ' לא כתיב טפא? - אלפא: כל היכא דבי הדדי נהו - פישתעי בלשון נקיה, כל היכא דנפישין פילי - פישתעי בלשון קצרה, כדאפר רב הונא אפר רב, ואפרי לה אפר רב הונא אפר רב פישום רבי פאיר: לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה, וכל היכא דבי הדדי נהו פישתעי בלשון כבוד? והא רוכבת ויושבת דבי הדדי נהו, וקאפר רוכבת! - רכבת כתיב, הנהו תרי תלמידי דהו יתבי קניה דרב, חד אפר: שיתנין האי שפעתא כדבר אחר פסוקן, וחד אפר: שיתנין האי שפעתא כגדי פסוקן, ולא אישתעי רב בהדי דהאיך, הנהו תרי תלמידי דהו יתבי קניה דהלל וחד פנייהו רבן יוחנן בן זכאי, ואפרי לה קניה דרבי וחד פנייהו רבי יוחנן, חד אפר: פפני פה בוצרין בטהרה ואין פוסקין בטהרה? וחד אפר: פפני פה בוצרין בטהרה ופוסקין בטומאה? אפר: פובטח אני בזה שפורה הוראה בישראל, ולא היה ימים פועטים עד שהורה הוראה בישראל, הנהו תלתא כהני, חד אפר להו: הגיעני כפול, וחד אפר: הגיעני כזית, וחד אפר: הגיעני כזנב הלטאה, בדקו אחריו ופצאו בו שפץ פסול, והא תנן: אין בודקין פן הפיזב ולפעלה! - לא תופא שפץ פסול אלא איפא שחץ פסול, ואי בעית איפא: שאני התם - דאיהו דארע נפשיה.